

Nimitysuutisia

Tilastokeskuksessa on tehty seuraavia nimityksiä. Valtiotieteen kandidaatti *Jarmo Hyrkkö* on nimitetty ylijohtajaksi 1.9.2001 alkaen. Hän seuraa tehtävässä Tilastokeskuksen uutta pääjohtajaa *Heli Jeskanen-Sundströmiä*. Ylijohtaja on pääjohtajan sijainen sekä johtaa pääjohtajan sihteeristöä, joka on Tilastokeskuksen strategisen johtamisen valmistelu- ja kehittämissyksikkö. Elinolot-yksikön tilastajohtajan virkaan on nimitetty valtiotieteen tohtori *Jussi Simpuura* 1.10.2001 alkaen. Hän siirtyy tehtävään tutkimusprofessorin paikalta Stakesin alkoholipoliittisesta tutkimusyksiköstä. Tieteelliseksi johtajaksi on nimitetty 1.10.2001 alkaen valtiotieteen tohtori *Markus Jäntti*, joka on kansantaloustieteen professori Tampereen yliopistosta. Jäntin toimenkuvaan kuuluu oman tutkimuksen tekeminen sekä Tilastokeskuksen tieteellisen toiminnan koordinointi, pitäen sisällään yhteydenpidon tiedeyhteisöön.

VTT *Markus Sovala* Valtiovarainministeriöstä aloitti syyskuun alussa pääministerin talouspoliittisena erityisavustajana.

VTT *Jaana Kurjenoja* on nimitetty Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomistiksi.

Valtiotieteen maisteri *Meri Virolainen* on nimetty 1.8.2001 alkaen tutkijaksi Pellervon ta-

loudellisen tutkimuslaitoksen PTT:n maa- ja elintarviketalouden ryhmään. Virolainen työskenteli aikaisemmin MTT Taloustutkimuksessa.

ETLA ja EVA käynnistivät uuden julkaisun

Tämän vuoden alusta saakka ilmestynyt The Finnish Economy and Society FES on uusi ETLAn ja EVAn yhteinen neljännesvuosittain ilmestyvä julkaisu. FES korvaa hieman reilut kymmenen vuotta ilmestyneen englanninkielisen Suhdanteen. Uudessa julkaisussa ajankohdainen suhdannetilanne ja ennuste kattavat sisällöstä vain noin puolet. Loppuosa koostuu artikkeleista, joissa asiantuntijat tarkastelevat laajemmin ja syvemmin Suomen talouden ja yhteiskunnan kannalta kiinnostavia aiheita. FESin ensimmäisissä numeroissa on käsitelty muun muassa EU:n itälaajenemista, väestön ikääntymisen vaikutuksia, maahanmuuttopoliittikkaa ja Nokian roolia Suomen taloudessa.

FESin tarkoituksena on tarjota englanninkielinen julkaisufoorumi koti- ja ulkomaisille artikkeleille, joiden teemat ovat suomalaisen yhteiskunnan kannalta mielenkiintoa herättä-

viä ja ajankohtaisia. Lehti toivookin saavansa kontribuutioita mahdollisimman laajasti myös julkaisijalaitosten ulkopuolelta. FESin päätoimittaja on *Anna Kaarina Piepponen* EVAsta (akp@eva.fi). Lehden toimitusneuvostoon kuuluvat *Rita Asplund*, *Bengt Holmström*, *Jaakko Iloniemi*, *Jukka Koivisto*, *Pentti Vartia* ja *Mika Widgrén*.

Osuuspankkiryhmän Tutkimus- säätiö järjestää rahoitus- tutkimukseen liittyvän seminaarin 5.9.2002

Seminaarissa alustaa rahoitusalan kansainvälisiä ja kotimaisia johtavia tiedemiehiä. Samalla tutkimustuloksiaan esittelevät myös säätiön rahoittamat tutkimusryhmät, jotka ovat osa Osuuspankkiryhmän juhlavuoden hankkeita. Seminaari on maksuton. Se järjestetään Helsingissä Vuosaarella. Lisätietoja: asiamies *Matti Huomo*, puh. 09-404 2232, sähköposti matti.huomo@osuuspankki.fi

Palkansaajien tutkimuslaitos 30 vuotta

Palkansaajien tutkimuslaitos vietti syyskuussa 30-vuotisjuhliaan kotikulmillaan Helsingin Paasitornissa. Juhlapuhujina olivat pääministeri *Paavo Lipponen*, nobelisti *Robert M. Solow* MIT:sta sekä juuri Upsalasta Tukholman yliopistoon siirtynyt *Jonas Agell*. Pääministeri puhui talouspolitiikan haasteista. Solowin esitelmän aiheena oli Yhdysvaltain sosiaaliturvauudistusten vaikutukset työmarkkinoihin. Agell puolestaan esitelmöi työmarkkinoiden instituutioista sosiaalivakuutuksen muotona.

Palkansaajien tutkimuslaitoksen historian katsotaan alkavan Työväen taloudellisen tutki-

muslaitoksen perustamisesta vuonna 1971. Kuitenkin laitoksen juuret ulottuvat peräti 50 vuoden taakse, sillä vuonna 1951 perustettiin sen edeltäjä Kansan Markkinatutkimuslaitos, joka oli ammattiyhdistysliikkeen ja osuustoimintaliikkeen yhteishanke. Sen rahoitus kärsi kuitenkin ammattiyhdistysliikkeen hajaannuksesta ja toiminta pysyi suppeana. Käytännössä laitos oli Kulutusosuuskuntien Keskusliiton osasto, ja sen tutkimus painottui kuluttajapoliittisiin kysymyksiin.

Kun ammattiyhdistystoiminta 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa eheytyi ja syntyi nykyinen SAK, tulopolitiikan merkitys yhteiskunnassa kasvoi merkittävästi. Sen seurauksena tarvittiin entistä enemmän kansantaloudellista tutkimustietoa. SAK ja Kulutusosuuskuntien Keskusliitto sopivat uuden yhteisen tutkimuslaitoksen perustamisesta Kansan Markkinatutkimuslaitoksen tilalle.

Näin syntyi Työväen taloudellinen tutkimuslaitos – keskelle kiihkeää yhteiskunnallista keskustelua, johon se pian tempautui mukaan. Ajan henkeen kuului myös arvolähtökohtien aktiivinen ja avoin pohdinta, jolla haluttiin myös provosoida yleisempää keskustelua tutkimuksen objektiivisuudesta ja arvovapaudesta. Puoluesidonnaisuutta vältettiin, mutta värin tunnustamista ei kaihdettu. Laitoksen nimi koettiin suorastaan velvoittavana. Monien tiedotusvälineiden suhtautuminen Työväen taloudelliseen tutkimuslaitokseen oli toiminnan alkuvuosina sen vuoksi usein epäilevää.

Suhdanne tutkimus oli rantautunut Suomeen jo 1960-luvulla, ja siitä tuli myös Työväen taloudellisen tutkimuslaitoksen toiminnan painopiste. Erityisesti pyrittiin korostamaan palkansaajanäkökulmaa. Lyhyen aikavälin suhdanne-ennuste julkaistiin joka vuosi sekä lisäksi kolmen vuoden välein kansantalouden keski-

pitkän aikavälin kehitysarvio. Keskeisiä tutkimusaiheita olivat suhdannetutkimuksen lisäksi mm. tulonjako, palkkarakenne ja asuntopoliittika. Integraatiokysymykset ja ulkomaankauppa nousivat keskeisiksi kysymyksiksi 1970-luvun alussa, ja laitos kanto kriittisen kortensa kekkoon myös EEC-valmistelutyössä.

Laitoksen toiminta ammatillistui ja kansainvälistyi merkittävästi 1980-luvun aikana. Vielä edellisellä vuosikymmenellä suuri osa laitoksen tutkijoista oli ollut vailla akateemista loppututkintoa, ja heidän koulutuksensa oli verottanut laitoksen voimavaroja. Vähitellen kuitenkin valtaosa tutkijoista alkoi olla tohtoritutkinnon suorittaneita. Ammattitaidon kohoaminen ja laitoksen toiminnan suuntautuminen entistä selkeämmin pitkäjänteiseen, tieteelliseen tutkimustyöhön johtikin 1980-luvulla laitoksen tutkimustyön määrän ja laadun kohoamiseen.

Työväen taloudellinen tutkimuslaitos koki kansantalouden syöksykierteen 1990-luvun alussa hyvin omakohtaisesti. Talouden kriisi lisäsi kansantaloudellisen asiantuntemuksen kysyntää niin julkisessa keskustelussa kuin päätöksenteon valmistelussakin, mikä näkyi kasvavina työkiireinä. Toisaalta se johti myös laitoksen rahoituspohjan murentumiseen, kun Kulutussuuskuntien Keskusliitto purettiin vuonna 1991 ja STS-Pankki sulautui KOP:iin.

Laitos päätti lähteä laajentamaan rahoituspohjaansa yhteistyössä kaikkien ammatillisten keskusjärjestöjen kanssa. Neuvottelut tuottivatkin tulosta, ja vuonna 1993 SAK:n rinnalle laitoksen kannatusyhdistykseen tulivat mukaan myös STTK ja AKAVA sekä suuri joukko yksittäisiä (etenkin SAK-laisia ja STTK-laisia) ammattiliittoja.

Kannatusyhdistyksen laajentuessa laitoksen uudeksi nimeksi tuli Palkansaajien tutkimuslaitos. Tutkimukselliseksi painopisteenalueiksi kitey-

tettiin työmarkkinoiden ja julkisen talouden tutkimus sekä makrotaloudellinen – talouspolitiikkaa arvioiva ja ennustetoimintaa tukeva – tutkimus. Kahdella ensiksi mainitulla tutkimusalueella laitos on suuntautunut erityisesti mikroaineistoja hyödyntävään empiiriseen tutkimukseen.

Laitos aloitti 1970-luvun alussa toimintansa Rautatien torin laidalla, mutta muutti pian Hämeentie 8:aan. Siellä vierähti noin 25 vuotta, kunnes laitos muutti vuoden 1997 lopussa Pitkäsillanranta 3:een. Nykyisin jokaisen laitoksen tärkein osoite löytyy kuitenkin Internetistä. Palkansaajien tutkimuslaitoksella se on www.labour.fi. Siellä julkaistaan mm. tilastotietoa Suomen kansantaloudesta, kolumneja sekä talouskehityksen arvioita. Laitos on julkaissut vuodesta 1973 lähtien neljännesvuosijulkaisua, joka ilmestyi vuoteen 1993 asti nimellä TTT Katsaus. Laitoksen nimen muutoksen yhteydessä julkaisun uudeksi nimeksi tuli Talous & Yhteiskunta.

Henkilökunnan lukumäärä on kasvanut laitoksen koko 30-vuotisen historian aikana hyvin maltillisesti. Tänä päivänä Palkansaajien tutkimuslaitoksen vakinaisen henkilökunnan lukumäärä on 16 henkeä, joista 11 on ekonomisteja. Perinteidensä mukaisesti laitos on ulospäin avoin, ja sen tutkijat osallistuvat edelleen aktiivisesti ajankohtaiseen talouspoliittiseen keskusteluun.

Coasen teoreema ja Baijerin olutpuistojen haitalliset ulkoisvaikutukset

Royal Economic Societyn Newsletter (July 2001) kommentoi osuvasti vallankumoukseksi nimeten kiistelyä, jota on käyty Münchenin olutpuistojen (Bier Garten) ympärillä. Tässä

kiistassa joukko olutpuistojen meteliin narkästyneitä kansalaisia nosti kanteen puistoja vastaan. Saksassa säädökset melun aiheuttamista vastaan ovat ankarat ja kanteen nostajat saivatkin aikaan tiukemmat säädökset puistojen aukioloajoille.

Varsinainen meteli syntyi siitä tyrmistyksestä, jota rajoitukset aiheuttivat baijerilaisen elämäntavan puolustajien joukossa. ”Vallankumouksen” tarkoitus olikin säilyttää olemassa oleva tilanne ja argumentteina käytettiin mm. erottelua vapaa-ajan melun ja työn aiheuttamaan melun välillä sekä kulttuuriarvojen korostamista. Jopa 20 000 baijerilaista oluenjuojaa kokoontui Newsletterin saamien tietojen mukaan Münchenin Marienplatzille vastustamaan meluneurootikkojen halua kontrolloida muiden elämää.

Coasen teoreeman näkökulmasta olisikin ollut kohtuutonta vierittää negatiiviset ulkoisvaikutukset kokonaan oluenjuojien harteille. Lakimiesten määriteltyä omistusoikeudet meluun, voitiin sosiaalisesti tehokas ratkaisu saavuttaa määräämällä olupuistojen melulle esteitä, tinkimällä tiukimmista vaatimuksista ja korvaamalla melusta kärsiville rahallisesti. Kiista jatkui edelleen uusina kanteina, mutta kuten Newsletter mainitsee, tämä baijerilaisille niin

tärkeä instituutio näyttää säilyvän hengissä. Silti lehden kirjeenvaihtajakin suosittelee turisteja valitsemaan Münchenin matkallaan hotellinsa jostain muualta kuin olutpuistojen läheisyydestä. Samantyyppistä kädenvääntöä ja analyysia voitaisiin Suomessakin odottaa syntyvän vesiskootterien aiheuttamasta melusta tai juhannusjuhlien negatiivisista ulkoisvaikutuksista.

Ekonomistien jalkapallovoitto tällä kertaa HKKK:lle

Vuosittainen taloustieteilijöiden jalkapallon SM-turnaus pelattiin elokuussa Turussa. Mukana olivat joukkueet Helsingin kauppakorkeakoulusta, Jyväskylän yliopistosta, Oulun yliopistosta sekä Turun kauppakorkeakoulusta. HKKK:n vahva perinne turnauksessa jatkui ja joukkue voitti loppuottelussa Turun yliopiston maalein 4–2. Tänä vuonna turnaukseen aiemmin aktiivisesti osallistunut Tampereen yliopiston joukkue ei ollut mukana. Voitokkaassa joukkueessa pelasivat *Tomi Seppälä* (kapteeni), *Tapani Kykkänen*, *Petri Hilli*, *Jussi Karhunen*, *Antti Laari*, *Pekka Lauri*, *Tomi Pekkola*, *Keijo Räsänen* ja *Hans-Joachim Schulze*. □